

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
«15» травня 2024 року

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
«АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: Післядипломна освіта, первинна спеціалізація

Спеціальність: Акушерство і гінекологія

Попередня освіта: Ступінь магістра за спеціальністю 222 «Медицина»

Одеса 20__

Програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Акушерство і гінекологія» складена на основі Примірної програми підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Акушерство і гінекологія», яка розроблена на основі Європейських стандартів післядипломної підготовки медичних спеціалістів (UEMS) з патологічної анатомії, відповідно до наказу МОЗ України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію».

Примірна програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Акушерство і гінекологія» затверджена Наказом МОЗ України від 14.07.2022 р. № 1219.

Розробник:

Зав. кафедрою, д.мед.н., професор Гладчук І.З., проф. Марічерда В.Г., проф. Рожковська Н.М., проф. Посохова С.П., ас. Кучеренко О.Ю.

Програма підготовки в інтернатурі «Акушерство і гінекологія» затверджена на засіданні кафедри акушерства і гінекології

Протокол № 7 від «27» 02 2024 року

**Зав. кафедри акушерства і гінекології,
д.м.н., професор**

Ігор ГЛАДЧУК

Програма підготовки в інтернатурі «Акушерство і гінекологія» схвалена предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін

Протокол № 4 від «26» 03 2024 року

**Голова предметно-циклової методичної комісії з
хірургічних дисциплін, д.м.н., професор**

Василь МІЩЕНКО

Програма підготовки в інтернатурі «Акушерство і гінекологія» затверджена Вченою радою медичного факультету № 2

Протокол № 8 від «09» 04 2024 року

**Голова Вченої ради медичного факультету № 2,
к.м.н., доцент**

Денис ДАВИДОВ

Посохова С.П.
Марічерда В.Г.
Кучеренко О.Ю.

Гладчук І.З.
Рожковська Н.М.
Посохова С.П.

1. ОПИС ПРОГРАМИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, складник освіти	Характеристика
Загальна кількість: Кредитів: 171,6 Годин: 5148 Змістових модулів: 10	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність «Акушерство і гінекологія» Складник освіти: Післядипломна освіта, первинна спеціалізація	3 роки інтернатури: <ul style="list-style-type: none"> • 9 місяців навчання на профільній кафедрі закладу вищої освіти (1404 години, 46,8 кредити ECTS), • 24 місяці на базах стажування (3744 годин)
		Лекції (150 год.)
		Семінарські (414 год.)
		Практичні (840 год.)

ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
II-й	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	Б	Б	Б	В
III-й	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	

Примітка:

Б – практична частина підготовки на базі стажування; К – освітня частина підготовки – навчання на кафедрі; В – відпустка.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОГРАМИ

Мета підготовки за програмою інтернатури за спеціальністю «Акушерство і гінекологія»: забезпечення набуття лікарями-інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста, їх професійної готовності до самостійної діяльності за фахом, який ґрунтується на академічній доброчесності, медичній етиці та деонтології, доказовій медицині.

Основні завдання інтернів:

- Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію акушерсько-гінекологічної допомоги населенню.
- Здійснює діагностику вагітності, спостереження за вагітними, рододопомогу, раннє виявлення ускладнень вагітності і пологів, лікування та нагляд за породіллям; організовує та проводить диспансеризацію гінекологічних хворих.
- Застосовує сучасні методи профілактики, лікування та реабілітації в межах своєї спеціальності; володіє всіма методами амбулаторного і стаціонарного лікування, повним обсягом хірургічних втручань, включаючи екстирпацію матки, перев'язку підчеревних артерій, мікрохірургічні і пластичні операції.
- Надає швидко і невідкладну медичну допомогу хворим акушерсько-гінекологічного профілю.
- Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.

- Проводить консультації за направленнями лікарів інших спеціальностей, в тому числі і вдома.
- Здійснює експертизу працездатності.
- Планує роботу та проводить аналіз її результатів.
- Веде лікарську документацію.
- Дотримується принципів медичної деонтології.
- Сприяє правовому захисту жінок відповідно до чинного законодавства.
- Керує роботою середнього медичного персоналу.
- Бере активну участь в поширенні медичних знань серед населення, в проведенні масових профілактичних оглядів.
- Постійно удосконалює свій професійний рівень.

Інтерн повинен знати:

- чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я,
- основи права в медицині, організацію акушерсько-гінекологічної допомоги;
- права, обов'язки та відповідальність лікаря-акушера-гінеколога;
- показники діяльності акушерсько-гінекологічних закладів та відділень;
- роботу лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертної комісії;
- сучасну класифікацію гінекологічних захворювань;
- топографічну анатомію нормальну і патологічну фізіологію організму жінки;
- фізіологію та патологію вагітності, пологів і післяпологового періоду;
- основи кровотворення та гемостазу, водно-електролітного обміну і кислотно-основної рівноваги крові, імунології та фармакології;
- загальні і спеціальні методи обстеження, які застосовуються в акушерстві і гінекології;
- сучасні методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації акушерсько-гінекологічних захворювань, запобігання небажаної вагітності;
- сучасні методи проведення пологів;
- профілактику невиношування і переносування вагітності, реанімацію, інтенсивну терапію новонароджених;
- сучасні методики виконання акушерських та ургентних гінекологічних операцій і маніпуляцій, а також реанімації;
- принципи доопераційної підготовки хворих і післяопераційного спостереження за ними;
- виявлення, спостереження, лікування ускладнень вагітності та післяпологову реабілітацію;
- правила асептики та антисептики;
- основи фармакотерапевтичних методів, що застосовуються в акушерстві і гінекології;
- основи профілактики і своєчасної діагностики злоякісних новоутворень;
- клініку, причини виникнення, діагностику, методи лікування інфекційних захворювань та "гострого живота" в гінекології, синдрому набутого імунodefіциту (СНІД), венеричних захворювань;
- питання сексопатології;
- основи ендокринології, урології, хірургії, онкогінекології;
- основні методи фізіотерапії та лікувальної фізкультури, що застосовуються в акушерстві і гінекології;
- правила оформлення медичної документації;
- сучасну літературу зі спеціальності та методи її узагальнення.

Перелік обов'язкових компетентностей по закінченню інтернатури:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Акушерство та гінекологія".

Загальні (ЗК):

ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.

ЗК 03. Здатність до професійної діяльності з урахуванням принципів академічної доброчесності на основі етичних норм, поваги до культурної, етнічної, релігійної, гендерної та соціальної різноманітності, із зобов'язанням зберігати конфіденційність та гідність пацієнта.

ЗК 04. Здатність до міжособистої взаємодії та комунікації як усно, так і письмово з пацієнтками, їх родиною або представниками, колегами та іншими експертами, членами міждисциплінарної команди.

ЗК 05. Здатність працювати у команді.

ЗК 06. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.

ЗК 07. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.

ЗК 08. Здатність до навчання пацієнта, членів його родини та представників, членів мультидисциплінарної команди, інших фахівців, лікарів-інтернів.

ЗК 09. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.

ЗК 10. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.

ЗК 11. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти тощо).

ЗК 12. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.

ЗК 13. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ЗК 14. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ЗК 15. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ЗК 16. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.

ЗК 17. Знати показання, протипоказання, побічні дії препаратів, які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.

Професійні компетентності (ПК):

ПК 01. Вміння проводити збір анамнезу пацієнта та сім'ї, включаючи соціальні питання, проводити точний клінічний огляд життєво важливих показників, внутрішніх та зовнішніх статевих органів та живота та адекватно інтерпретувати результати

ПК 02. Вміння діагностувати, оцінювати, досліджувати, контролювати та інтерпретувати дані з урахуванням найпоширеніших акушерських та гінекологічних станів

ПК 03. Вміння проводити своєчасні та відповідні дослідження, такі як дослідження мікробіологічних зразків, лабораторні дослідження та рентгенологічне обстеження, а

також інтерпретувати результати у зв'язку з колегами (наприклад, рентгенологами) стосовно клінічних даних для формування диференціального діагнозу.

ПК 04. Вміння забезпечити основні терапевтичні втручання, включаючи безпечне та належне призначення та введення кисню, ліків та терапії, продуктів крові, підтримки кровообігу та катетеризації сечі.

ПК 05. Вміння провести оцінку, профілактику та лікування болю.

ПК 06. Вміння розпізнавати та сортувати гостро хворих пацієнтів та розпочинати адекватне лікування, включаючи септичних пацієнтів, пацієнтів з післяпологовими ускладненнями та пацієнтів, які потребують реанімації

ПК 07. Вміння підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтами та родичами, відповідно до принципів спільного прийняття рішень та усвідомленої згоди, точно документувати це спілкування та виконувати командну роботу з ефективним спілкуванням у рамках медичної групи.

ПК 08. Вміння забезпечити периопераційну допомогу, визначити показання та протипоказання до операцій, ризику операцій, показання до переливання крові, вміння визначити післяопераційні ускладнення та показання до реанімації.

ПК 09. Вміння визначити, як гінекологічні захворювання впливають на статеву функцію, оцінити статеву функцію та можливий негативний сексуальний досвід, вміння визначити наслідки сексуального насильства на гінекологічну патологію та поведінку.

ПК 10. Вміння оцінювати біопсихосоціальні аспекти акушерсько-гінекологічних станів.

ПК 11. Вміння діагностувати ранню вагітність, її локалізацію, життєздатність ембріона, ускладнення, забезпечити основні терапевтичні втручання, показання до додаткових обстежень

ПК 12. Вміння визначати план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за чинними клінічними протоколами і настановами

ПК 13. Вміння проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за чинними клінічними протоколами і настановами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПК 14. Вміння встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткових обстежень, проведення диференційної діагностики, відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 15. Вміння діагностувати ускладнення вагітності, визначити план та тактику ведення, показання до розродження за медичними показаннями шляхом прийняття обґрунтованого рішення відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 16. Вміння діагностувати пологи, визначити план та тактику ведення неускладнених пологів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 17. Вміння надавати допомогу при ускладнених пологах (передчасні пологи, оперативні пологи, пологи при багатоплідній вагітності та в тазовому передлежанні) відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 18. Вміння провести діагностику дистресу плода в пологах, визначити тактику ведення пологів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 19. Вміння визначення показання та провести плановий, повторний та екстрений кесарів розтин відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 20. Вміння діагностувати та надати консервативну і оперативну допомогу при кровотечі у третьому періоді пологів, ранній і пізній післяпологовій кровотечі відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 21. Вміння діагностувати та надати оперативну допомогу при травмах родових шляхів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов

ПК 22. Вміння діагностувати, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування патології зовнішніх статевих органів, внутрішньоматкової патології, патології матки і придатків.

ПК 23. Вміння визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити консервативне лікування поширеної гінекологічної патології.

ПК 24. Вміння визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити хірургічне лікування поширеної гінекологічної патології.

ПК 25. Вміння провести консультування щодо контрацепції у здорової дорослої людини та у пацієнтки з проблемою здоров'я або супутнім захворюванням

ПК 26. Вміння провести встановлення діафрагми / ковпачка шийки матки, введення внутрішньоматкового контрацептиву, встановлення підшкірних імплантатів.

ПК 27. Вміння провести оцінку субфертильності та фертильності чоловіків і жінок

ПК 28. Вміння діагностувати порушення циклу (первинна аменорея, вторинна аменорея, олігоменорея) та виявляти причини їх виникнення, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування

ПК 29. Вміння ідентифікувати урогінекологічні проблеми і дисфункцію тазового дна, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування а також забезпечити лікування з урахуванням певних навичок (хірургічне лікування).

ПК 30. Вміння діагностувати передракові гінекологічні стани з проведенням цервікального скринінгу, кольпоскопії з біопсією, обговорити всі варіанти лікування, визначити показання до конкретного лікування

ПК 31. Вміння ідентифікувати проблему; визначити обсяг діагностичних заходів при підозрі на гестаційну трофобластичну хворобу, карциному яєчників, карциному шийки матки, злоякісні або передракові стани ендометрію, рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів.

ПК 32. Вміння ідентифікувати проблему, визначити необхідність діагностичних заходів для розпізнавання у дитини сексуального насильства, травми статевих органів, верифікації вагінальних виділень, гострого болю у животі у дитини. захворювань, що передаються статевим шляхом у дитини;

ПК 33. Вміння визначити показання до конкретного лікування, провести консультування щодо лікування, а також забезпечити лікування захворювань, що передаються статевим шляхом у дорослих, підлітків та дітей у препубертатному та пубертатному періоді

ПК 34. Вміння надати невідкладну допомогу при травмі вульви/піхви/промежини/прямої кишки у підлітків та дітей у препубертатному та пубертатному періоді.

ПК 35. Вміння провести клінічне обстеження та скринінг патології молочних залоз.

Рівень оволодіння:

Для кожної компетенції, практичної навички визначається в діапазоні від "А" до "D":

A: Знає, описує.

B: Виконує, демонструє під наглядом.

C: Виконує, демонструє самостійно.

D: Виконує, вчить або контролює молодших інтернів у демонстрації та виконанні

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Курс 1	ЗАГАЛЬНІ МЕДИЧНІ ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ	
Навчальна мета	Оволодіння загально-медичними знаннями та вміннями, що дозволять здійснювати медичну допомогу вагітним, породіллям і гінекологічним хворим на основі принципів доказової медицини і клінічних протоколів	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - ембріології, анатомії та фізіології репродуктивної системи; - методів обстеження в акушерстві і гінекології; - принципів консультування, комунікації з пацієнтами і родичами; - тромбопрофілактики в акушерстві та гінекології; - периопераційної допомоги з включенням класифікації ASA (Physical Status Classification System), показань та протипоказань до операцій, категорій ризику оперативних втручань, показань до переливання крові, післяопераційні ускладнення; - оцінки, профілактика та лікування болю; - принципів серцево-легеневої реанімації; - сучасних методів антибіотикотерапії, антибіотикопротекції, попередження антибіотикорезистентності. 	<ul style="list-style-type: none"> - проводити збір анамнезу пацієнта та сім'ї, включаючи соціальні питання, проводити точний клінічний огляд життєво важливих показників, внутрішніх та зовнішніх статевих органів та живота та адекватно інтерпретувати результати; - діагностувати, оцінювати, досліджувати, контролювати та інтерпретувати дані з урахуванням найпоширеніших акушерських та гінекологічних станів; - проводити своєчасні та відповідні дослідження, такі як дослідження мікробіологічних зразків, лабораторні дослідження та рентгенологічне обстеження, а також інтерпретувати результати у зв'язку з колегами (наприклад, рентгенологами) стосовно клінічних даних для формування диференціального діагнозу; - забезпечити основні терапевтичні втручання, включаючи безпечне та належне призначення та введення кисню, ліків та терапії, продуктів крові, підтримки кровообігу та катетеризації сечового міхура; - провести оцінку, профілактику та лікування болю; - підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтами та родичами, відповідно до принципів спільного прийняття рішень та усвідомленої згоди, точно документувати це спілкування та виконувати командну роботу з ефективним спілкуванням у рамках медичної групи; - забезпечити периопераційну допомогу, визначити показання та протипоказання до операцій, ризику операцій, показання до переливання крові, вміння визначити післяопераційні ускладнення та показання до реанімації; - оцінювати біопсихосоціальні аспекти акушерсько-гінекологічних станів. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей /	Рівень оволодіння	Обов'язкова

практичних навичок		кількість маніпуляцій, операцій
Периопераційна допомога з включенням класифікації ASA (Physical Status Classification System),	C	
Визначення категорій ризику оперативних втручань	D	30
Визначення показань до тромбопрофілактики	D	30
Визначення показань до гемотрансфузії та її проведення	D	20
Серцево-легенева реанімація (на тренажері)	C	15
Оцінка болю за аналоговими візуальними шкалами	D	30
Курс 2	ДОРОВОДИЙ ДОГЛЯД	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять здійснювати антенатальне спостереження за вагітними, діагностувати ускладнення гестаційного процесу і надавати консервативну та операційну допомогу відповідно до клінічних протоколів	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - медикаментозна терапія під час вагітності (показання, протипоказання, побічні дії препаратів, які використовуються в акушерській практиці); - вагітність невідомої локалізації; - блювання вагітних; - невиношування вагітності; - вагінальна кровотеча в першому триместрі; - вагінальна кровотеча у другому та третьому триместрі; - переривання вагітності у другому триместрі; - імуноконфліктна вагітність; - носійство стрептококу групи В; - гострий живіт під час вагітності; - травма живота під час вагітності; - неправильні передлежання плода; - вагітність та ожиріння; - вагітність і цукровий діабет; - вагітність у пізньому віці матері; - вагітність та вже наявна гіпертонія; - істміко-цервікальна недостатність - багатоплодова вагітність - холестаза вагітних - наслідки ускладнених пологів для 	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати та вирішувати ситуативні проблеми в антенатальному догляді за вагітними; - підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтками та родичами, відповідно до принципів спільного прийняття рішень та усвідомленої згоди, точно документувати це спілкування та виконувати командну роботу з ефективним спілкуванням у рамках медичної групи; - діагностувати ранню вагітність, її локалізацію, життєздатність ембріона, ускладнення, забезпечити основні терапевтичні втручання, показання до додаткових обстежень; - визначати план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за чинними клінічними протоколами і настановами; - формулювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткових обстежень, проведення диференційної діагностики, відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов; 	

<p>наступної вагітності та пологів</p> <ul style="list-style-type: none"> - хромосомні аномалії і методи їх діагностики; - гестаційний діабет - олігогідрамніон - багатоводдя - гіпертензивні розлади під час вагітності (гіпертензія, спричинена вагітністю, прееклампсія, еклампсія, HELLP-синдром) - зниження рухової активності плода - затримка росту плода - передчасний розрив плодових оболонок - внутрішньоутробна загибель плода - переношена вагітність - перинатальні інфекції (токсоплазмоз, сифіліс, вітряна віспа, парвовірус В19, краснуха, цитомегаловірус, герпес) - ведення вагітності у ВІЛ-інфікованих, на тлі вірусного гепатиту, у наркозалежних, при замісній терапії. 	<p>- діагностувати ускладнення вагітності, визначати план та тактику ведення, показання до розродження за медичними показаннями шляхом прийняття обґрунтованого рішення відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов;</p>
--	---

Практичні навички/компетентності

Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Зовнішнє акушерське обстеження	D	100
Внутрішнє акушерське обстеження	D	50
Визначення 30-тижневого терміну вагітності	D	25
Кардіомоніторування серцевої діяльності плода	D	50
Діагностика передчасного розриву плодових оболонок	D	25
Оцінка та інтерпретація результатів лабораторних, інструментальних (УЗД) та функціональних методів дослідження	D	50
Інтерпретація подвійного тесту / потрійного тесту / NIPT.	C	25
Ведення вагітних з гіпертензивними розладами під час вагітності (прееклампсія, еклампсія, HELLP-синдром)	C	20
Оцінка рухової активності плода	D	50
Діагностика неправильних положень і передлежань плода	C	25
Діагностика тазового передлежання плода і багатоплодової вагітності	C	25
Діагностика затримки росту плода	C	25

Діагностика гестаційного діабету з інтерпретацією тесту толерантності до глюкози	C	25
Ведення вагітних з цукровим діабетом	C	10
Діагностика переносування вагітності	D	15
Визначення показань до обстеження вагітних на перинатальні інфекції (токсоплазмоз, сифіліс, вітряна віспа, парвовірус В19, краснуха, цитомегаловірус, герпес) та інтерпретація результатів.	C	25
Надання допомоги при істміко-цервікальній недостатності	C	25
Діагностика олігогідрамніону	D	15
Діагностика багатоводдя	D	15
Курс 3	ВНУТРІШНЬОПОЛОГОВИЙ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ДОГЛЯД	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять надавати допомогу при фізіологічних та ускладнених пологах; діагностувати ускладнення пологів і надавати акушерську та хірургічну допомогу за їх наявності; здійснювати післяпологовий нагляд, діагностувати ранні і пізні післяпологові ускладнення, проводити їх відповідне консервативне та хірургічне лікування відповідно до клінічних протоколів і настанов.	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - діагностика пологів; - фізіологічні пологи; - ускладнені пологи (передчасні пологи; пологи в тазовому передлежанні; пологи при неправильному передлежанні і положенні плода); - оперативні пологи (акушерські щипці, вакуум-екстракція плода, екстракція плода за ніжку); - пологи за багатоплодової вагітності; - кесарів розтин (первинний, повторний, при ожирінні); - вагінальні пологи після попереднього кесарева розтину; - дистрес плода; - передлежання плаценти; - відшарування плаценти; - розрив матки; - дистоція плечиків; - емболія амніотичною рідиною; - кровотеча в III періоді пологів і ранньому післяпологовому періоді; 	<ul style="list-style-type: none"> - діагностувати пологи, визначати план та тактику ведення фізіологічних пологів; - надавати допомогу при ускладнених пологах (передчасні пологи, оперативні пологи, при багатоплідній вагітності та в тазовому передлежанні; неправильні положення та передлежання плода); - провести діагностику дистресу плода в пологах, визначити тактику ведення пологів; - визначити показання та провести плановий і екстрений кесарів розтин; - діагностувати та надати консервативну і оперативну допомогу при кровотечі у першому, другому і третьому періоді пологів, ранній і пізній післяпологовій кровотечі; - діагностувати та надати оперативну допомогу при травмах пологових шляхів. 	

<ul style="list-style-type: none"> - виворіт матки; - травми родових шляхів; - профілактика РДС плода; - удавані перейми; - порушення прогресування пологів; - хоріоамніоніт; - меконіальні навколоплідні води; - медичний аналіз попереднього кесаревого розтину; - перипартальний біль; - післяпологові гнійно-септичні ускладнення; - післяпологовий мастит; - тромбози і ТЕЛА в акушерстві; - пізня післяпологова кровотеча. 		
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Допомога при неускладнених пологах	D	40
Активне ведення III періоду пологів	D	40
Допомога при передчасних пологах	C	10
Вагінальні пологи з вакуум-екстракцією плода	C	5
Оперативні пологи за допомогою акушерських щипців (на тренажері)	C	10
Пологи в тазовому передлежанні (на тренажері)	C	10
Пологи при багатоплідній вагітності (на тренажері)	C	10
Діагностика травм пологових шляхів	C	10
Профілактика РДС плода	C	20
Діагностика удаваних перейм	C	15
Діагностика порушення прогресування пологів	C	15
Діагностика хоріоамніоніту	C	5
Медичний аналіз попереднього кесаревого розтину	C	20
Діагностика післяпологових гнійно-септичних ускладнень	C	5
Оцінка ризику тромбоемболічних ускладнень	C	20
Діагностика пізньої післяпологової кровотечі	C	5
Зашивання епізіотомної рани	D	10
Зашивання розриву промежини 1/2 ступеня	D	10
Кесарів розтин перший	C	5
Повторний кесарів розтин	C	3

Курс 4	ДОБРОЯКІСНІ ГІНЕКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять надавати допомогу при доброякісних гінекологічних захворюваннях, застосовувати консервативне або хірургічне лікування на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - контрацепція у здорової дорослої людини; - контрацепція у пацієнта з проблемою здоров'я або супутнім захворюванням; - ендометріоз; - ЗЗОМТ; - АМК; - міома матки; - поліп ендометрія; - аномалії розвитку статевих органів; - захворювання, що передаються статевим шляхом; - абдомінальний/тазовий біль; - передменструальний синдром; - дисменорея; - менопаузальні розлади; - аномальні виділення з піхви; - ектопічна вагітність; - штучне переривання вагітності у I триместрі; - кіста яєчника; - патологія придатків матки. 	<p>Відповідно до клінічних протоколів і настанов</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводити збір анамнезу пацієнта та сім'ї, включаючи соціальні питання, проводити точний клінічний огляд життєво важливих показників, внутрішніх та зовнішніх статевих органів та живота та адекватно інтерпретувати результати; - проводити своєчасні та відповідні дослідження, такі як дослідження мікробіологічних зразків, лабораторні дослідження та рентгенологічне обстеження, а також інтерпретувати результати у зв'язку з колегами (наприклад, рентгенологами) стосовно клінічних даних для формування диференціального діагнозу; - розпізнавати та сортувати гостро хворих пацієнтів та розпочинати адекватне лікування, включаючи септичних пацієнтів та пацієнтів з післяпологовими ускладненнями та пацієнтів, які потребують реанімації; - діагностувати, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування патології зовнішніх статевих органів, внутрішньоматкової патології та патології матки і придатків; - визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити консервативне лікування поширеної гінекологічної патології; - визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити хірургічне лікування поширеної гінекологічної патології; - провести консультування щодо контрацепції у здорової дорослої людини та у пацієнтки з проблемою здоров'я або супутнім захворюванням; - провести встановлення діафрагми/ковпачка шийки матки, введення внутрішньоматкового контрацептиву, встановлення підшкірних імплантатів. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість

		маніпуляцій, операцій
Забір матеріала з піхви для бактеріоскопічного дослідження	D	30
Взяття мазка з шийки матки для цитологічного дослідження	D	30
Клінічне обстеження молочних залоз	D	30
Введення ВМК та/або ВМ системи з левоногестрелом	D	10
Кольпоскопія	C	10
Пайпель-біопсія ендометрія	D	10
Біопсія шийки матки	D	5
Метросальпінографія	C	5
Діагностичне роздільне вишкрібання	C	20
Пункція черевної порожнини через заднє склепіння піхви	C	5
Марсупіалізація кісти бартолінової залози	C	3
Вакуум-аспірація залишків плідного яйця при неповному аборті	C	10
Операції на шийці матки	C	10
Операції на придатках (Всього)	C	30
Тубектомія (1 асистент)	C	7 - 10
Тубектомія (оператор)	C	3
Цистектомія (1 асистент)	C	7 - 10
Цистектомія (оператор)	C	3
Аднексектомія (1 асистент)	C	7 - 10
Аднексектомія (оператор)	C	3
Операції на матці (Всього)	C	25
Гістеректомія (1 асистент)	C	15
Гістеректомія (оператор)	C	3
Операції на матці (інші)	C	7 - 10
Передня, задня, серединна кольпорафія (1 асистент)	C	10
Гістероскопія	C	15
Курс 5	РЕПРОДУКТИВНА МЕДИЦИНА	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять надавати допомогу при порушеннях репродуктивного здоров'я, застосовувати консервативне або хірургічне лікування при гінекологічній дисгормональній патології та безплідді на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	
- оцінка субфертильності та фертильності чоловіків і жінок; - порушення менструального циклу (первинна аменорея, вторинна аменорея, АМК); - СПКЯ; - гіперпролактинемія;	Відповідно до клінічних протоколів і настанов: - визначити, як гінекологічні захворювання впливають на статеву функцію, оцінити статеву функцію та можливий негативний сексуальний досвід, вміння визначити наслідки сексуального насильства на гінекологічну патологію та поведінку;	

<ul style="list-style-type: none"> - гіперандрогенія; - неплідність в шлюбі; - методи збереження фертильності; - методи допоміжних репродуктивних технологій (IUI, IVF, ICSI). 	<ul style="list-style-type: none"> - оцінювати біопсихосоціальні аспекти акушерсько-гінекологічних станів; - провести оцінку субфертильності та фертильності чоловіків і жінок; - діагностувати порушення менструального циклу (первинна аменорея, вторинна аменорея, АМК) та виявляти причини їх виникнення, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Консультування з питань контрацепції	D	15
Діагностика СПКЯ згідно клінічних настанов	C	10
Діагностика гіперпролактинемії згідно клінічних настанов	C	10
Діагностика гіперандрогенії згідно клінічних настанов	C	10
Діагностика неплідності в шлюбі згідно клінічних настанов	C	10
Метросальпінгографія	C	5
Визначення показань до застосування допоміжних репродуктивних технологій (IUI, IVF, ICSI)	C	5
Курс 6	УРОГІНЕКОЛОГІЯ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять надавати допомогу при урогінекологічних захворюваннях, їх ускладненнях, дисфункції тазового дна, застосовувати консервативне або хірургічне лікування на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - анатомія, функція і дисфункція тазового дна; - ступінь дисфункції тазового дна за POP-Q шкалою; - стресове та/або ургентне нетримання сечі; - пролапс матки; - цистоцеле; - ректоцеле; - ректовагінальна нориця - причини утворення, діагностика, методи лікування. 	<ul style="list-style-type: none"> - проводити збір анамнезу пацієнта та сім'ї, включаючи соціальні питання, проводити точний клінічний огляд життєво важливих показників, внутрішніх та зовнішніх статевих органів та живота та адекватно інтерпретувати результати; - ідентифікувати урогінекологічні проблеми і дисфункцію тазового дна, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування а також забезпечити лікування з урахуванням певних навичок (хірургічне лікування); - забезпечити периопераційну допомогу, визначити показання та протипоказання до операцій, ризику операцій, показання до передопераційної санації піхви, вміння 	

	визначити післяопераційні ускладнення та показання до реанімації.	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Визначення ступеню дисфункції тазового дна за POP-Q шкалою	C	5
Встановлення песарію при опущенні/випадінні матки	D	5
Курс 7	ПЕРЕДРАКОВА ПАТОЛОГІЯ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять діагностувати передракові стани і захворювання жіночих статевих органів, застосовувати консервативне або хірургічне лікування при гінекологічній передраковій патології на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - передракові стани вульви; - церві кальний скринінг; - інфікування ВПЛ (вірусом папіломи людини) як чинника раку шийки матки; - передракові захворювання шийки матки; - гіперплазія ендометрія; - гестаційна трофобластична хвороба. 	<ul style="list-style-type: none"> - реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти тощо); - діагностувати передракові гінекологічні стани з проведенням церві кального скринінгу, кольпоскопії з біопсією, обговорити всі варіанти лікування, визначити показання до конкретного лікування 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Взяття мазка з шийки матки для цитологічного дослідження	D	30
Кольпоскопія	C	10
Пайпель-біопсія ендометрія	D	10
Біопсія шийки матки	D	5
Інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу та молочних залоз	C	30
Курс 8	ГІНЕКОЛОГІЧНА ОНКОЛОГІЯ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять надавати допомогу при злоякісних гінекологічних захворюваннях, застосовувати консервативне або хірургічне лікування на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	

<ul style="list-style-type: none"> - рак яєчників і маткових труб; - рак шийки матки; - рак ендометрія; - саркома матки; - рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів. 	<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати проблему; визначити обсяг діагностичних заходів при підозрі на гестаційну трофобластичну хворобу, карциному яєчників, карциному шийки матки, злоякісні або передракові стани ендометрію, рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів; - психологічно підтримувати пацієнта, членів його родини. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу	С	30
Визначення показань до дослідження онкомаркерів і інтерпретація результатів	С	30
Курс 9	ДИТЯЧА І ПІДЛІТКОВА ГІНЕКОЛОГІЯ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять діагностувати порушення статевого дозрівання, надавати невідкладну допомогу при гінекологічній патології та травмах статевих органів у дівчаток на засадах доказової медицини.	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - порушення статевого дозрівання; - АМК підліткового періоду; - сексуальне насильство; - вагінальні виділення у дівчинки; - синехії зовнішніх статевих органів; - гострий біль у животі у дівчинки; - захворювання, що передаються статевим шляхом у дівчинки; - травма вульви, піхви, промежини та/або прямої кишки у дівчинки допубертатного та перипубертатного віку; - підозра на домашнє насильство або жорстоке поводження з дівчинкою; - контрацепція для здорової дівчини. 	<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати проблему, визначити необхідність діагностичних заходів для розпізнавання у дівчинки сексуального насильства, травми статевих органів, верифікації вагінальних виділень, гострого болю у животі у дівчинки, захворювань, що передаються статевим шляхом у дівчинки; - визначити показання до конкретного лікування, провести консультування щодо лікування, а також забезпечити лікування захворювань, що передаються статевим шляхом у дівчини та дівчинки препубертатного та пубертатного періоду; - надати невідкладну допомогу при травмі вульви / піхви / промежини / прямої кишки у дівчини та дівчинки у препубертатному та пубертатному періоді. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу у	С	30

дівчат перипубертатного віку		
Консультування дівчат з питань контрацепції	D	15
Оцінка стадії статевого розвитку за Таннером	C	15
Оцінка гірсутизму	C	10
Курс 10	ПАТОЛОГІЯ МОЛОЧНИХ ЗАЛОЗ	
Навчальна мета	Оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять організувати скринінг раку молочних залоз, провести клінічне обстеження молочних залоз, діагностувати доброякісну та передракову патологію молочних залоз,	
Знання	Вміння	
<ul style="list-style-type: none"> - доброякісна дисплазія молочних залоз; - генетичні ризики патології молочних залоз; - методи скринінгу патології молочних залоз; - рак молочних залоз; - галакторея; - масталгія 	<ul style="list-style-type: none"> - організувати скринінг патології молочних залоз; - провести клінічне обстеження молочних залоз; - визначити ступінь галактореї та призначити необхідні обстеження; - визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити консервативне лікування доброякісної патології молочних залоз. 	
Практичні навички/компетентності		
Перелік компетентностей / практичних навичок	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій
Клінічне обстеження молочних залоз	D	30
Інтерпретація даних ультразвукового обстеження молочних залоз	C	20
Інтерпретація даних мамографії	C	20

4. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

І рік навчання

Тривалість навчання – 3 місяці (468 години)

Код курсу	Назва	Кількість годин			
		Лекц.	Прак.	Сем.	Разом
01	ЗАГАЛЬНІ МЕДИЧНІ ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ	12	28	12	52
02	ДОРОДОВИЙ ДОГЛЯД	20	90	30	140
03	ВНУТРІШНЬО-ПОЛОГОВИЙ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ДОГЛЯД	14	136	80	230
	Проміжний контроль (І рік навчання)	-	-	4	4
	Суміжні спеціальності (дисципліни) та додаткові програми	4	26	12	42
	Всього	50	280	138	468

II рік навчання

Тривалість навчання – 3 місяці (468 години)

Код курсу	Назва	Кількість годин			
		Лекц.	Прак.	Сем.	Разом
04	Доброякісна гінекологія	20	120	68	208
05	Репродуктивна медицина	20	70	32	122
06	Урогінекологія	4	64	12	80
07	Предракова патологія	-	6	12	18
	Проміжний контроль (II рік навчання)	-	-	4	4
	Суміжні спеціальності (дисципліни) та додаткові програми	6	20	10	36
	Всього	50	280	138	468

III рік навчання

Тривалість навчання – 3 місяці (468 години)

Код курсу	Назва	Кількість годин			
		Лекц.	Прак.	Сем.	Разом
07	Передракова патологія	12	72	32	116
08	Гінекологічна онкологія	16	66	32	114
09	Дитяча і підліткова гінекологія	12	70	34	116
10	Патологія молочних залоз	10	72	32	114
	Заключна атестація (III рік навчання)			8	8
	Всього	50	280	138	468

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ / СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ / ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

I рік навчання

№	Назва теми	Години
1	Нейрогуморальна регуляція репродуктивної функції.	2
2	Анатомо-фізіологічні зміни в статевих органах жінок у зв'язку з вагітністю	2
3	Периопераційна допомога з включенням класифікації ASA (Physical Status Classification System), показання та протипоказання до операцій, категорії ризику оперативних втручань, показання до переливання крові, післяопераційні ускладнення	2
4	Антибіотикопрофілактика і антибіотикорезистентність	2
5	Профілактика венозного тромбоемболізму	2
6	Звичне невиношування вагітності	2
7	Багатоплідна вагітність	2
8.	Кровотечі під час вагітності	2
9.	Гіпертензивні розлади під час вагітності	2
10.	Передчасний розрив плодових оболонок	2
11.	Основи консультивання. Етика та деонтологія лікаря.	2
12	Аномалії пологової діяльності	2
13	Затримка росту плода	2
14	Внутрішньоутробна загибель плода	2
15	Вагітність і передгестаційний цукровий діабет	2
16	Гестаційний цукровий діабет	2
17	Холестази вагітних	2
18	Кесарів розтин	2
19	Розрив матки	2
20	Кровотечі в III періоді пологів і ранньому післяпологовому періоді	2
21	Пізня післяпологова кровотеча	2
22	Тромбоемболія в акушерстві	2
23	Діагностика і ведення передчасних пологів.	2
	Разом	46

II рік навчання

№	Назва теми	Години
1.	Ендометріоз та аденоміоз – сучасний стан проблеми	4
2.	АМК	4
3.	Міома матки	4
4.	Кісти яєчника	4
5	Аномалії розвитку статевих органів	4

6	ЗЗОМТ	4
7.	Гіперпролактинемія	4
8.	Гіперандрогенія	4
9..	СПКЯ	4
10.	Неплідність в шлюбі	2
11.	Допоміжні репродуктивні технології	2
12.	Оперативні методи лікування при опущенні і випадінні статевих органів	4
	Разом	44

III рік навчання

№	Назва теми	Години
1.	Гіперпроліферативні захворювання в гінекології	4
2.	Доброякісні захворювання шийки матки	4
3.	Гестаційна трофобластична хвороба	4
4.	Профілактика онкологічних захворювань органів репродуктивної системи	4
5.	Рак яєчників і маткових труб	6
6.	Рак ендометрія	6
7.	Порушення статевого дозрівання	4
8.	Ювенільні маткові кровотечі	4
9.	Гострий біль у животі у дитини	4
10.	Доброякісна дисплазія молочних залоз	4
11	Рак молочних залоз	6
	Разом	50

5.2. Теми семінарських занять

І рік навчання

№	Назва теми	Години
	01. ЗАГАЛЬНІ МЕДИЧНІ ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ	12
01.01.	Основи консультування	4
01.02.	Антибіотикопрофілактика і антибіотикорезистентність	4
01.03.	Периопераційна допомога	4
	02. ДОРОДОВИЙ ДОГЛЯД	30
02.01	Звичне невиношування вагітності	2
02.02	Вагінальна кровотеча в першому триместрі вагітності	2
02.03	Імунні конфлікти при вагітності	2
02.04	Гострий живіт в акушерстві	2
02.05	Медикаментозна терапія під час вагітності.	2
02.06	Багатоплідна вагітність	2
02.07	Пренатальна діагностика в різні терміни гестації.	2
02.08	Переривання вагітності у другому триместрі вагітності	2
02.09	Гіпертензивні розлади під час вагітності	4
02.10	Затримка росту плода	2
02.11	Вагітність і передгестаційний цукровий діабет	2
02.12	Гестаційний цукровий діабет	2
02.13	Вагітність та хронічна артеріальна гіпертензія	2
02.14	Вагітність та ожиріння	2
	3. ВНУТРІШНЬО-ПОЛОГОВИЙ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ДОГЛЯД	80
03.01	Клінічний перебіг фізіологічних пологів.	4
03.02	Ведення фізіологічних пологів.	4
03.03	Неправильне передлежання та положення плода	4
03.04	Переношена вагітність	4
03.05	Істміко-цервікальна недостатність	2
03.06	Пологи в тазовому передлежанні	4
03.07	Удавані перейми	2
03.08	Пологи за багатоплодової вагітності	4
03.09	Дистоція плечиків	4
03.10	Вагінальні пологи з вакуум-екстракцією плода. Оперативні пологи за допомогою акушерських щипців	4
03.11	Кесарів розтин	4
03.12	Повторний кесарів розтин. Вагінальні пологи після кесарева розтину.	2
03.13	Кесарів розтин у пацієнтки з ожирінням	2
03.14	Перипартальний біль	4
03.15	Відшарування плаценти	2
03.16	Травми статевих шляхів	4
03.17	Дистрес плода	4
03.18	Вагінальна кровотеча у другому та третьому триместрі вагітності	4

03.19	Амніотична емболія	2
03.20	Розрив матки	4
03.21	Кровотеча в III періоді пологів і ранньому післяпологовому періоді	2
03.22	Аномалії пологової діяльності	4
03.23	Післяпологовий ендометрит	2
03.24	Післяпологовий мастит (з абсцесом)	2
03.25	Наслідки ускладнених пологів для наступної вагітності та пологів	2
	Проміжний контроль (I рік навчання)	4
	Разом	110

II рік навчання

№	Назва теми	Години
	04 ДОБРОЯКІСНА ГІНЕКОЛОГІЯ	68
04.01.	Аномалії розвитку статевих органів	4
04.02.	Контрацепція у здорової дорослої людини	4
04.03.	Захворювання, що передаються статевим шляхом	4
04.04.	Ектопічна вагітність	4
04.05.	Абдомінальний/тазовий біль	4
04.06.	Ендометріоз	8
04.07.	ЗЗОМТ	4
04.08.	АМК	4
04.09.	Міома матки	4
04.10.	Передменструальний синдром	4
04.11.	Дисменорея	4
04.12.	Менопаузальні розлади	4
04.13.	Штучне переривання вагітності у I триместрі	4
04.15.	Кісти яєчника	4
04.16.	Патологія придатків матки	4
04.17.	Поліп матки	4
	05. РЕПРОДУКТИВНА МЕДИЦИНА	32
05.01	Методи збереження фертильності	4
05.02	Порушення менструального циклу	4
05.03	СПКЯ	4
05.04	Гіперпролактинемія	4
05.05	Гіперандрогенія наднирничового генезу	4
05.06	Неплідність трубно-перитонеального генезу	4
05.07	Індукція овуляції	4
05.08	Методи допоміжних репродуктивних технологій (IUI, IVF, ICSI)	4
	06. УРОГІНЕКОЛОГІЯ	12
06.01	Оперативні методи лікування при опущенні і випадінні статевих органів	12
	7. ПЕРЕДРАКОВА ПАТОЛОГІЯ	12
07.01	Гестаційна трофобластична хвороба	12
	Проміжний контроль (II рік навчання)	4 год

III рік навчання

№	7. Передракова патологія	32
18.	Передракові стани вульви	8
19.	Гіперплазія ендометрія	8
20.	Хронічне запалення як фактор неопластичних процесів	8
21.	ВПЛ і патологія шийки матки	8
	8 ГІНЕКОЛОГІЧНА ОНКОЛОГІЯ	32
1.	Онкомаркери в гінекології	8
2.	Рак шийки матки	8
3.	Саркома матки	8
4.	Рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів	8
	9. ДИТЯЧА ГІНЕКОЛОГІЯ	34
1.	Передчасне статеве дозрівання	8
2.	Затримка статевого дозрівання	6
3.	Ювенільні маткові кровотечі	6
4.	Гострий біль у животі у дитини	6
5.	Травма вульви, піхви, промежини та/або прямої кишки у дитини (допубертатні та перипубертатні діти)	8
	10. ПАТОЛОГІЯ МОЛОЧНИХ ЗАЛОЗ	32
1.	Доброякісна дисплазія молочних залоз	8
2.	Генетичні ризики при захворюваннях молочної залози	8
3.	Рак молочних залоз	8
4.	Галакторея	8
	Заключна атестація	8
	Разом	

5.3. Теми практичних занять

І рік навчання

№	Назва теми	Години
	01. ЗАГАЛЬНІ МЕДИЧНІ ЗНАННЯ ТА НАВИЧКИ	32
01.01	Розвиток плідного яйця в залежності від терміну вагітності. Ендокринологія ембріонального та фетального періодів.	2
01.02	Ембріологія людини	2
01.03	Анатомія та фізіологія жіночих статевих органів	2
01.04	Нейрогуморальна регуляція репродуктивної функції.	2
01.05	Параметри нормального менструального циклу	2
01.06	Анатомо-фізіологічні зміни в статевих органах жінок у зв'язку з вагітністю	2
01.07	Клінічні та лабораторні методи обстеження.	2
01.08	Інструментальні методи обстеження (УЗ методи дослідження, кольпоскопія). Енжоскопічні методи дослідження.	2
01.09	Основи консультування. Етика та деонтологія лікаря.	2
01.10	Принципи комунікації з пацієнтами і родичами	2
01.11	Периопераційна допомога з включенням класифікації ASA (Physical Status Classification System), показання та протипоказання до операцій, категорії ризику оперативних втручань, показання до переливання крові, післяопераційні ускладнення	2
01.12	Антибіотикопрофілактика і антибіотикорезистентність	2
01.13	Профілактика венозного тромбоемболізму	2
01.14	Оцінка, профілактика та лікування болю	2
	Разом	28 год.
	02. ДОРОДОВИЙ ДОГЛЯД	
02.01	Вагітність невідомої локалізації	2
02.02	Блювання вагітних	2
02.03	Спонтанний викидень	2
02.04	Звичне невиношування вагітності	2
02.05	Вагінальна кровотеча в першому триместрі вагітності	2
02.06	Вагінальна кровотеча у другому та третьому триместрі вагітності	2
02.07	Переривання вагітності у другому триместрі вагітності	2
02.08	Імунні конфлікти при вагітності	2
02.09	Носійство стрептококку групи В	2
02.10	Гострий живіт в акушерстві	4
02.11	Травми живота під час вагітності	2
02.12	Неправильне передлежання та положення плода	4
02.13	Підліткова вагітність	2
02.14	Вагітність та ожиріння	4
02.15	Вагітність і передгестаційний цукровий діабет	4
02.16	Вагітність у пізньому віці матері	2
02.17	Вагітність та хронічна артеріальна гіпертензія	4
02.18	Медикаментозна терапія під час вагітності.	2
02.19	Істміко-цервікальна недостатність	2
02.20	Багатоплідна вагітність	2
02.21	Холестаз вагітних	2
02.22	Хромосомні аномалії плода. Пренатальна діагностика.	4

02.23	Гестаційний цукровий діабет	2
02.24	Олігогідрамніон	2
02.25	Багатоводдя	2
02.26	Гіпертензивні розлади під час вагітності (гестаційна гіпертензія, преєклампсія, еклампсія, HELLP-синдром)	4
02.27	Зниження рухової активності плода	2
02.28	Затримка росту плода	4
02.29	Передчасний розрив плодових оболонок	2
02.30	Внутрішньоутробна загибель плода	4
02.31	Переношена вагітність	4
02.32	Перинатальні інфекції (токсоплазмоз, сифіліс, вітряна віспа, парвовірус В19, краснуха, цитомегаловірус, генітальний герпес).	4
02.33	Наслідки ускладнених пологів для наступної вагітності та пологів	4
	Разом	90 год.
	03. ВНУТРІШНЬО-ПОЛОГОВИЙ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ ДОГЛЯД	
03.01	Клінічний перебіг фізіологічних пологів.	2
03.02	Ведення фізіологічних пологів.	4
03.03	Діагностика і ведення передчасних пологів.	4
03.04	Вагінальні пологи з вакуум-екстракцією плода	4
03.05	Оперативні пологи за допомогою акушерських щипців	2
03.06	Пологи в тазовому передлежанні	4
03.07	Пологи за багатоплодовою вагітністю	6
03.08	Кесарів розтин	2
03.09	Повторний кесарів розтин. Вагінальні пологи після кесарева розтину.	6
03.10	Кесарів розтин у пацієнтки з ожирінням	6
03.11	Дистрес плода	4
03.12	Відшарування плаценти	6
03.13	Розрив матки	4
03.14	Дистоція плечиків	6
03.15	Кровотеча в III періоді пологів і ранньому післяпологовому періоді	4
03.16	Виворіт матки	6
03.17	Травми статевих шляхів	6
03.18	Профілактика РДС новонародженого	6
03.19	Удавані перейми	4
03.20	Аномалії пологової діяльності	4
03.21	Внутрішньородова лихоманка	6
03.22	Меконіальні навколоплідні води	6
03.23	Медичний аналіз попереднього кесаревого розтину	2
03.24	Перипартальний біль	4
03.25	Післяпологовий ендометрит	6
03.26	Післяпологовий мастит (з абсцесом)	4
03.27	Післяпологова затримка сечі	4
03.28	Тромбоемболія в акушерстві	6
03.29	Пізня післяпологова кровотеча	4
03.30	Емболія амніотичною рідиною	4
	Разом	136 год.

II рік навчання

№	Назва теми	Години
04. ДОБРОЯКІСНА ГІНЕКОЛОГІЯ		120
04.01	Контрацепція у здорової дорослої людини	8
04.02	Контрацепція у пацієнта з проблемою здоров'я або супутнім захворюванням	6
04.03	Ендометріоз	8
04.04	ЗЗОМТ	8
04.05	АМК	8
04.06	Міома матки	8
04.07	Аномалії розвитку статевих органів	8
04.08	Захворювання, що передаються статевим шляхом	6
04.09	Абдомінальний/тазовий біль	6
04.10	Передменструальний синдром	6
04.11	Дисменорея	6
04.12	Менопаузальні розлади	6
04.13	Аномальні виділення з піхви	6
04.14	Ектопічна вагітність	6
04.15	Штучне переривання вагітності у I триместрі	6
04.16	Кісти яєчника	6
04.17	Патологія придатків матки	6
04.18	Поліп матки	6
05. РЕПРОДУКТИВНА МЕДИЦИНА		70
05.01	Оцінка субфертильності та фертильності чоловіків і жінок	6
05.02	Порушення менструального циклу (первинна аменорея, вторинна аменорея, олігоменорея)	8
05.03	Гіперпролактинемія	8
05.04	Гіперандрогенія	8
05.05	СПКЯ	8
05.06	Неплідність в шлюбі	8
05.07	Імунологічний чинник неплідності	8
05.08	Методи збереження фертильності	8
05.09	Допоміжні репродуктивні технології	8
06. УРОГІНЕКОЛОГІЯ		64
06.01	Анатомія і динаміка функцій тазового дна	8
06.02	Визначення ступеня дисфункції тазового дна за POP-Q шкалою	8
06.03	Стресове та/або ургентне нетримання сечі	8
06.04	Пролапс матки	8
06.05	Цистоцеле	8
06.06	Ректоцеле	8
06.07	Ректовагінальна нориця	8
06.08	Оперативні методи лікування при опущенні і випадінні статевих органів	8
07. ПЕРЕДРАКОВА ПАТОЛОГІЯ		
07.01	Цервікальний скринінг	6
	Разом	6 год
	Разом	...

III рік навчання

	07. ПЕРЕДРАКОВА ПАТОЛОГІЯ	72
07.01	Передракові стани вульви	12
07.02	Цервікальний скринінг	12
07.03	ВПЛ і патологія шийки матки	12
07.04	Доброякісні захворювання шийки матки	12
07.05	Передракові захворювання шийки матки	12
07.06	Гіперплазія ендометрія	12
	8 ГІНЕКОЛОГІЧНА ОНКОЛОГІЯ	66
8.01	Рак яєчників і маткових труб	14
8.02	Рак шийки матки	12
8.03	Рак ендометрія	16
08.04	Саркома матки	12
08.05	Рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів	12
	9. ДИТЯЧА ГІНЕКОЛОГІЯ	70
09.01	Порушення статевого дозрівання	8
09.02	Встановлення і порушення менструального циклу в пубертаті	8
09.03	Сексуальне насильство	8
09.04	Травма статевих органів	8
09.05	Вагінальні виділення у дитини	8
09.06	Гострий біль у животі у дитини	8
09.07	Захворювання, що передаються статевим шляхом у дитини	8
09.08	Травма вульви, піхви, промежини та/або прямої кишки у дитини (допубертатні та перипубертатні діти)	8
09.09	Підозра на домашнє насильство або жорстоке поводження з дітьми	8
09.10	Контрацепція для здорового підлітка	8
	10. ПАТОЛОГІЯ МОЛОЧНИХ ЗАЛОЗ	72
10.01	Доброякісна дисплазія молочних залоз	12
10.02	Генетичні ризики при захворюваннях молочної залози	12
10.03	Методи скринінгу патології молочних залоз	12
10.04	Рак молочних залоз	12
10.05	Галакторея	12
10.06	Масталгія	12
	Разом	год. 312

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

1 рік

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)
1	Медичне право	6
2	Медична інформатика	6
3	Симуляційне навчання	30
	ВСЬОГО	42

2 рік

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)
1	Медицина невідкладних станів	36
	ВСЬОГО	36

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції.

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення ситуаційних задач, відпрацювання навичок на манекені, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених станів та захворювань. Опанування банком тестових завдань «Крок» згідно теми заняття.

Семінарські заняття: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, обговорення запропонованих тем, демонстрація відповідних наочних засобів, підготовка доповідей.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Заходи з оцінювання результатів проходження інтернатури складаються з:

- поточного оцінювання
- проміжного оцінювання
- підсумкового оцінювання (атестація)

Поточне оцінювання: здійснюється керівниками груп лікарів - інтернів шляхом контролю за рівнем оволодіння компетентностями, зазначеними у відомості обліку відвідувань та успішності.

Проміжне оцінювання здійснюється:

- кафедрою за результатами проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі за кожним роком навчання;
- куратором лікарів - інтернів на базах стажування з метою перевірки ступеня оволодіння відповідними компетентностями по завершенню вивчення практичної частини програми підготовки в інтернатурі за кожним роком навчання.

Критерії проміжного оцінювання результатів проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі

Оцінювання	Критерії оцінювання
Зараховано	Інтерн добре володіє матеріалом, активно обговорює та вирішує клінічні задачі, демонструє достатній рівень оволодіння компетентностями, висловлює свою думку з проблеми, демонструє клінічне мислення.
Не зараховано	Інтерн недостатньо володіє матеріалом, невпевнено обговорює та вирішує клінічні задачі, демонструє недостатній рівень оволодіння компетентностями (з суттєвими помилками), не демонструє клінічне мислення.

Результати проміжного оцінювання ступеня оволодіння відповідними компетентностями фіксуються у відомості обліку відвідувань та успішності та враховуються під час підсумкового оцінювання за шкалою відповідно до вимог програми підготовки в інтернатурі.

По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі - інтерни проходять **підсумковий контроль** у формі атестації для визначення знань і практичних навичок за спеціальністю.

Підсумкове оцінювання (атестація) лікарів - інтернів включає:

- ліцензійний інтегрований іспит «Крок - 3»
- іспит з оволодіння практичними навичками та співбесіда зі спеціальності

До іспиту для визначення знань та практичних навичок допускаються інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі, склали тестовий контроль за тестами «Крок-3» у відповідності до критеріїв, затверджених МОЗ України.

Оцінювання результатів проходження інтернатури під час підсумкового контролю - іспит з оволодіння практичними навичками та співбесіда зі спеціальності

Оцінювання	Критерії оцінювання
Зараховано	Інтерн достатньо повно виконав всі завдання, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Інтерн може при викладанні деяких питань допускати несуттєві помилки, які усуваються самим інтерном, коли на них вказує куратор. При розв'язуванні завдання точно дотримується алгоритму. Без суттєвих помилок відповідав на всі поставлені питання, повно обгрунтовував свою точку зору. Допустив незначні похибки в алгоритмі та техніці виконання навички, виправлені за вказівкою викладача.
Не зараховано	Інтерн не виконав завдання, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання куратора. Інтерн не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Інтерн не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість

грубих помилок. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. При вирішенні задачі не продемонстрував або припустився грубих помилок і похибок в алгоритмі опису.
---

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

- Робоча програма з інтернатури
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні розробки до семінарських занять
- Мультимедійні презентації
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 року № 117.
3. Постанова Кабінету міністрів України №762 від 07 липня 2021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України №584 від 30.04.2020 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1254 від 22.06.2021 (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за №1081/36/36703) Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію.
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
8. European Training Requirements in Obstetrics and Gynaecology. UEMS Section Obstetrics and Gynaecology / European Board and College of Obstetrics and Gynaecology. Standing Committee on Training and Assessment. Version 2018 https://www.uems.eu/__data/assets/pdf_file/0004/64399/UEMS-2018.18-European-Training-Requirements-OBGYN.pdf
9. Академічні лекції з акушерства та гінекології / За ред. акад. Ю.Г. Антипкіна. – К.: ТОВ «КРІЕЙТІВ МЕДІА», 2021. – 424 с.
10. Акушерство та гінекологія: у 4 томах. / В.М. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. В.М. Запорожана. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 1032 с.
11. Акушерство: підручник / Пирогова В.І., Булавенко О.В., Вдовиченко Ю.П. за ред. Пирогової В.І. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 472 с.
12. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 1. Акушерство. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації/За ред. В.І.Грищенка, М.О.Щербіни. – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с.
13. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 2. Гінекологія. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації/За ред. В.І.Грищенка, М.О.Щербіни – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с.

14. Внутрішньочеревні кровотечі в гінекології: монографія / І.З. Гладчук, О.Я. Назаренко, Р.О. Ткаченко. – Одеса: Одеський медуніверситет, 2021. – 111 с.
15. Запорожан В.М., Грубнік В.В., Грубнік Ю.В, Малиновський А.В.та ін.; Ендоскопічна хірургія. Навчальний посібник/ за редакцією В.М. Запорожана, В.В. Грубніка – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 592 с.
16. Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Практичний порадник. Суми: ПФ Видавництво «Університетська книга», 2018. – 240 с.
17. Магован Б.А. Клінічне акушерство та гінекологія: 4-е видання / Б.А. Магован, Ф. Оуен, Е. Томпсон. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 454 с.
18. Навчальний посібник з акушерства/за ред. І.Б.Венцківської. В.П. Лакатоша, В.М.Куца.- К., 2018. – РА Гармонія – 210 с.
19. Comprehensive Gynecology- 8th Ed./D.M.Hershenson, G.M.Lentz, F.A.Valea et al. Elsevier. 2021- - 881 p.
20. Oxford Textbook of Obstetrics and Gynecology/Ed.by S.Arulkumaran, W.Ledger, L.Denny, S. Doumouchsis. – Oxford University Press, 2020- 928 p.
21. Williams Obstetrics, 26th Ed.-/ F.G.Cunningham, K.G.Leveno, J.S., Dashe et al. - 2022. Mc GrowHill/Medical – 1328 p.

11. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://moz.gov.ua>– Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / AmericanMedicalAssociation
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk>– Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org- General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
8. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
9. <http://www.drlz.com.ua/>
10. <https://www.who.org>
11. https://www.gfmer.ch/Guidelines/Obstetrics_gynecology_guidelinesTemplate.htm
12. <https://www.cochrane.org>
13. <https://www.acog.org>
14. <https://www.ebcog.org>
15. <https://www.uptodate.com>
16. <https://www.online.lexi.com>
17. <https://www.ncbi.nlm.nih.com>
18. <https://www.thelancet.com>
19. <https://www.rcog.org.uk>.
20. <https://www.npwh.org>
21. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
22. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>